

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

B-lyegtelen levelet nem fo-
gadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 ft.
Fél évre . . . . . 2 ft.
Negyedévre . . . . . 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8.
szám alatt (Tóthy-féle házban)
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetés, hirdetés, nyilttér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petisor ter-
fogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A legújabb mozgalom.

A közművelődési tényezők között kétségte-
lenül első rangu helyet foglalnak el az iskolák,
melyek a jövő nemzedékét felnevelik oly szel-
lemben és irányban, hogy a késő utókor büsz-
kén gondolhasson elődeire. A mai fölvilágosodott
korban egyesek előtt még mindig kérdés tárgyát
képezheti az, hogy vajjon a nőnem általában
véve hivatásának kellő betöltése czéljából igény-
li-e azt az értelmi színvonalat, melyet a férfinem,
s egyáltalán van-e szükség arra, hogy a nő ki-
emelkedjék abból az állapotból melyet évezredek
óta a társadalmi helyzet neki szánt? A korról
haladó művelt ember előtt azonban ez állapot
kérdés tárgyát nem képezheti, — a többség ar-
ról van meggyőződve, hogy a nőknek ép oly
előkelő helye van a társadalom vezetőinek társa-
ságában, mint a férfiaknak s e czélból minden lehe-
tőt elkövetnek arra, hogy a nőnek meg legyen
adva az alkalom intelligencia tekintetében mind-
azt elsajátítani, a minek segítségével a férfiakkal
egyenlő értelmi színvonalra emelkedhetik.

Hazánk kultur-politikai irányja esatlakozott
ahoz az áramlathoz, mely a nők közművelődését
jövőre irányelvül mondotta ki s ez utolsó évti-
zedben alig volt Magyarországon fontosabb tár-
sadalmi központ, mely a leány tanintézeteket
nélkülözte volna.

A megjelölt idő alatt városunk is abban a
helyzetben volt, hogy kebelében egy magán fel-
sőbb leány-tanintézet létezett, mely e tekintetben
a legszükségesebb hiányt pótolta, mondhatni évti-
zedeken át.

Ez intézet azonban a folyó tanévvel megszű-
nik s városunk és a környék intelligens lakói
abban a kényelmetlen helyzetbe jutnak, hogy jö-
vőre nem lesz holne vettetniük leány gyermekeiket.

Ez állapot bekövetkezését lapunk is többször
jelezte, — de foglalkozott vele a nemes városi
tanács is, mely ez év tavaszán, egy tervezetet
is dolgozott ki arra nézve, hogy miképen lehet-
ne a megszűnendő magán tanintézet helyébe egy
oly városi felsőbb leányiskolát állítani, mely biz-
tos alapokon nyugodván a szülőket ne rémitse
évről-évre avval, hogy gyermekeik tanítása fél-
be fog szakadni. A teljesen realis alapokon nyug-
vó tervezet oly anyagi nehézségekbe ütközött, hogy
a leányiskola felállításának kérdését a legjobb

akarattal mellett is csak a jövő évre lehetett ha-
lasztani.

Ily körülmények közt oly helyzetbe jutottunk,
hogy szegényebb sorsú leánygyermekünk nevel-
tetését meg kell szakítanunk, a legjobb esetben
egy kerek esztendőre, sőt egy bizonyos korosz-
tályra nézve véglegesen, mert az egy évi szü-
nettel megnyíló leányiskola osztályai bizonyára
gradatim fognak felállítani, s így a mostani
magántanintézet második- harmadik osztályait
végző leánygyermek az egy év múlva felállít-
tandó intézetnek növendékei alig lehetnek.

Mindezek tetejébe jön az az anyagi tekintet-
ben elkévdentlenítő helyzet, hogy azon szülőknél,
kiknek leányaik műveltsége szívükön fekszik, kény-
telenek lesznek távoleső tanintézeteket keresni föl,
oly költségek kíséretében, melyek talán az illető
szülők anyagi romlásával párosulnak.

Azonban a városi tanács ez ügyben végleg
nem határozott s még a közelebbi ülésben egyszer
szóba fog kerülni. Ez alkalmát városunk hölgyei
felhasználják arra, hogy egy kérvénnyel járul-
janak a városi tanács színe elé, melyben ez álla-
pot kellő lerajzolása mellett azt fogják kérni,
hogy a felsőbb leányiskola kérdésének végleges
megoldását ne halasszák el a jövő évre. Hogy a
városnak rendkívüli áldozatot kell hozni, szent
igaz, de az idén sem hozna tetemesen nagyobb
áldozatot, mint a jövőévben s így a kérdés megol-
dása anyagilag nem látszik indokoltnak: legfőlebb
arra volna szükség, hogy egy oly terv dolgoztas-
sék ki, mely lehetővé tenné oly állapot teremte-
sét, mely átmenetet képezne egy magántaninté-
zetnek községivé való változtatására, mely utóbbira
a módoszatok ép ez átmeneti idő alatt állapítat-
nának meg véglegesen.

Erre az idő még nem késő s mi azt hisz-
szük, hogy jóakarattal ez ügy a pénteki ülésen
kedvező megoldást fog nyerni.

A rimaszombati hölgyek kérvénye egy hely-
beli tekintélyes egyetel tagjai köréből került ki, de
hozzájárult a helybeli intelligens hölgyek tulnyo-
mó része is, a mennyiben körülbelül százan fog-
ják aláírni.

Midőn e nagy jelentőségű kultur mozgalom
megindulását üdvözöljük, egyúttal azon remé-
nyünknek adunk kifejezést, hogy a mozgalom
vezetőinek fáradozását siker fogja koronázni.

s.

Szemle.

Fekete földből kinyúló kalásztáblák ingó-rin-
gó, hullamzó tengere tölti be a szemhatárt, a
merre csak a magyar gazda sóvárgó tekintete
édes reménykedéssel szerteszárnyal. Mennyi vá-
rakozás hullámszik e síkokon és domboldalakon
végig a korai nyár enyhe szellőjében! Az embe-
rek azt hiszik, hogy e temérdek kalász temérdek
asztagot is fog adni serény munkálkodásuk illő
jutalmául . . . pedig hát fenn — a forgószeklek
és jégfelhők honában — ki tudja még mi van
elvégezve?

Mikor az ember végigtekint az érezgazdag
gömöri bérczek hegygerincein, szinte azt hinné,
hogy ez őshatalmu sziklák pazar tenyészetéből is
csak egy erőteljes, egészséges fajvirág szakadhat
elő. . . .

A drága, bizalmas ábrándok kalászláncá-
közé azután egyszerre lefortyan a tul- vagy al-
világi erők piszkos forgószekle és pusztító jégzá-
pora. Kiszül, hogy a bérczek öbléből lopott rozsdás
vasak, s az üde hegyi lég kebeléről a legközön-
ségesebb tolvajok szakadnak fel. — Sanyaru
esalódás! Hova lesz az ábránd, a tiszta érzelmek
várakozása?

Te szerencsétlen Rimavölgy! Nem elég ne-
ked a pánszlávismus fekete asszonya, mely térei-
den gátat von az édes magyar nyelv búbajos
zengése elé, még ráadásul tolvajbandád is akad,
a melyik néped szája elől orozza el a munkás
élet verejtékkel szedett falatját? Themisnek aran-
nyos, ezíra palotája, van-e elég czellád és van-e
elégé sujtó, vérző ostorod e gazok számára, kik
szűz iparunk testét orozva pusztítják?

* * *

Az igaz, hogy épen kapóra jönnek a szen-
zációs közgazdasági hírek. A határban 130%-os
jégkárokat becsülnék fel az „első magyar“ hite-
les jégaszalói; Likérről egy egész tolvajbandát
kísérnek be a esendörök, lopott vasrudakkal ter-
helt társzekereken; — itt meg — köztünk — a
tiszta polgárerények e szeplőtlen esutoravárában, —
ugyan micsoda népség akarja felütni ronda sátorait?

Eszembe jut hirtelenében Gömör lángszavu
dálnokának keserves panasza:

„Hol a gyors szárnyu sólyom is csak
Nagy felve járt előbb:
Kedvére fürdik s út tanyát most
Sok szemtelen veréb“ . . .

TÁRZCA.

Barátaimhoz.

(Horatius költeménye, Epod. XI.)

Zug a zápor, beborítja az eget,
Csikorgó szél, hóvizatar fenyeget,
Reng az erdő, hánykolódnak a habok. —
Jertek össze, jó barátim,
Töltsük együtt a napot. —

Alkalmat nyújt a nap maga, nosza hát!
Értgessé ki-ki vígan poharát:
Míg örök van, hozzá illik, s oreczánkra
Az örögség és sötét gond
Ránczait rá nem szántja. —

Hejh, fiu! hozz bort ide a javából,
A Torquatus consulsága korából,
Az ám a bor! épen akkor szüreten
Szüretelték, a mikor én
E-világra születtem. —

Szó se legyen most egyébről, a mire
Elfogódik minden honi kebele. —
A jó isten elforlíthat minden bajt,
Fojsuk el hát ajkainkon
Borral dallal a sohajt. —

Böles Chiron is erre adott tanácsot
Achillesnek, kit nagy utra bocsátott,*)
„Óh istennő hős magzatja! ne feledd,

*) Chiron Centaurus Achilles nevelője.

Hogy halálod, bár bajnok vagy,
Ott a harezteren leled. —

Végzeted hív, Assaracus földje vár,
Hol Seamandrus hús vizével folydogál,
S Simoisnak szöke-habja esörgedez:
Ott borul rád sárga sirhant,
Mely örökre befedez. (**)

Messze kéklő tenger tükrén jó anyád
Hasztalan vár tárt karokkal majd reád,
Hozzá többé visszatérned nem szabad,
Hogyha élted fonál szála
Parea-közben elszakad. (***)

Ámde addig, bárha lesz is bánatod,
Elepedni szivedet nem hagyhatod. —
Ha hát kebled butól, gondtól eszorul:
Könnyíts rajta! Bánatos szív
Bortól, daltól felvidul. —

Fordította: Gergely Károly.

A honarulás történetéhez.

Az 1850. év őszén egy könyv jelent meg „Memoi-
ren einer Dame während des letzten Un-
abhängigkeitskrieges in Ungarn“ című alatt,
ami magyarul annyit tesz: Egy hölgy emlékiratai a leg-
közelebbi magyar szabadságharzból. Geibel adta ki
Lipésében és hogy a mű kelendőbb legyen, oda nyomtatta

(**) Assaracus a trójaiak egyik őse. Seamandros
és Simois kis folyócskák Trója alatt.
(***) A három Pareia, Clotho, Lachesis és Atropos, kik az
emberi élet fonálát fonták s elmetstették.

a ezime alá, miszerint az hű esetelése a szerző kalandos
utazásainak.

A Párisban megjelent „Le Constitutionnel“ a követ-
kező év tavaszán „Aventures de la baronne de
Beck“ felirattal francziára fordított ezikkeket hozott belőle
s általában véve el volt torjedve a hír, hogy a báróné
könyve eredetileg angol nyelven jelent volna meg Lon-
donban.

A mű sensatiót keltett; egy részt azért, mert a
szerző saját élményeit egy mutatta be, mintha azok
Kossuthnak titkos megbízójától erednének, a mely minő-
ségben ő magyar hazájának rendkívüli szolgálatokat tel-
jesített s a legkényesebb és legveszedelmesebb feladatokat
vele oldatta meg; — magát pedig olyan színben tüntette
fel, mintha bizonyos magyar nemes özvegye lenne, kinek
férje szabadelvű politikai irányt követvén 1848. okt. 18-án
a bécsi barrikadokon lelte hőies halálát. De más oldalról
is általános érdekltséget keltett a mű kivált azért, mert
azt lehet mondani, hogy szinte akarata ellen tudta előadni,
hogy a magyar szabadságharzból táborozásait feltékenység
és mellékérdékek jellemezték; a magyar, lengyel, német
és különféle idegen származású tisztek ugyanannyi cotté-
riákat képeztek, melyek egymással ellenséges viszonyban
állottak, egymást gyűlölték; a vezetésére bizott hadteste-
ket kiki mint saját katonaságát tekintette s ha valaki
versengett vele hát veszni hagyta; a vezényszót semmibe
sem vették s a hadi terveket feltékenység és a hadvezé-
rök tudatlansága következtében elhamarkodva állították
össze és így tovább. Ugy, hogy az irónót Angolországban
már jóformán mindenki olyannak tekintette, mint a ki a
volt magyar kormánynak meghitt egyénisége vala s a
rendkívül érdekes emlékiratok csakugyan az ő kezének
vonásai után kerültek volna világforgalomba!

Bennünket rimaszombatiakat a báróné könyvéből a
következő sorok érdekeltek:

Már én magam részéről egyáltalán nem vagyok ellensége se a szabad iparnak se a szabad kereskedelemnek, de mégis csak vérlázító, hogy obscurus existenciák, kikkel nem annyira a magyar Compass, mint inkább a budai Fortuna ismerős, — a vidéki hiszékenységre építsenek köztünk — börtönök sarából — ezíra kakukfészket.

Mert azt ugyan elhiszem a készülődő szövetkezetről, hogy „szövetkezet“ lesz . . . de azt is hiszem hogy annak egyedüli célja könnyen-levő, naiv polgártársaink alapos kifosztása lesz. Szeretném tudni, hogy e derék társaság micsoda czímen fogja megnyerni a települési engedélyt?

* * *

Szó a mi szó: „madár az ágon, virág a fán“ — ez az igaz nóta. Alig repültek haza üres fészkeinkbe repülni tanuló ifjú vándor-madáraink: rögtön elevenség, üde, fiatalos csicsérgés váltja fel a nyári napok unalmas egyhanguságát. Nem féltém ugyan őket — hiszen a fiatal katonát a győzelem és csatavesztés egyiránt újabb harcra tüzel — de azért azt hiszem, mégsem fog ártani egy kis szelid korteskedés a csütörtöki batyumajálishoz.

Jó gondolat volt, annyi szent igaz. Csak egy sűrű lombos erdő vagy egy fedett táncz helyiség kellene még hozzá. Az első szerencsésen elpusztította a hernyó, a második lassacskán uszkál ősi érdemű ó-konzervatívismusként nyugodt és nyúlós pocsolójában. Talán nem is árt nagyon, ha fellevenitem a nyugvó gondolatot, mely — évtizedekkel ezelőtt — már alapot is teremtett a fedett nyári táncz helyiségnek . . . csak azt kellene tudnunk, hogy a zsidóhelyzete valjón hol kamatozik?

Ezt ugyan aligha fogjuk másképp megtudni mintha Szt.-Medárd első hetében Zeis legkövérebb felhőiből fogja agyonázni — régóta első — batyus csütörtökünket!

Csak gy akkor meg a batyumajálisunk fog mondani — csütörtököt . . .

* * *

Azt hinnék önök — a kik vasárnapi bürgelicher ausgang-jaik alkalmával keresztülcsélnak a huszártér tágas sétányain, hogy Themis büszke palotájából magasztos hymnusok zengenek le a jámbor halandók fölé, szerte hirdelve az emberi hivalkodás ígőit: „igazság, ez a te felszentelt hajlokod.“

Pedig hát: igaz, hogy a hajlék megvan, de előtte nem klasszikus ódák és hymnusok zengenek, hanem a lehető legotrombább és leghamisabb verklük morva és cseh zencirodalmi szörnyalkotmányai — — nagyobb dícsőségére a XIX. század magyar kulturájának; — s e zenészi quodlibetekre nem sarkantus vitézek lejtik a „torzót“, hanem körbeforgó falvak szállítják a konyhák és istállók szende társadalmát.

Jámbor ringspiel! Csak forogj te tovább festett szamaraiddal és hintóiddal hamis valezerek taktusai szerint . . . kerekidben és srófajidban nem sok kár esik, de gyönyörű Széchényi-kerünk kedves fülemüléi bizony megköszönnék, ha legalább szegényházunk ingyenlakói vigyáznának fel, hogy fészkeikből vásott suhancok ne lopkodják ki száz száma remegve őrzött tojásaikat.

Pedig ők nem verklü áriákkal, hanem az örök természet utánozhatatlan bűvös dalaival gyönyörködtetnek bennünket s pedig ingyen . . . és szállásul nem kéri legszebb terünket, csak lombos fáinknak üde árnyát, hogy megtöltsék azt — nem

„Mely fájdalom fog el, valahányszor erre a néyre — Rimaszombat — gondolok, könyök tolnak szemeimbe, midőn e szavakat leírom. Véres, lángbetűkkel legyen e név évszázadunk történetébe jegyezve. Magyarországnak, hazámnak, mely felévelt, kellett a vérszomjas zsoldosok és uralkodni vágyó fejedelmek (sic!) áldozatául esnie. Szombat falai közt adták el Magyarországnak szabadságát, ott kötötték meg a bűnös szövetséget, mely annyi könybe, annyi nemes vérbe került; itt kötötték meg az alkut, melyet később Világosnál váltottak be. Némelyek előtt eddig nem volt elégséges tiszta, hogy hol árultak el bennünket. Ha ama bizonyos uri ház régi kőfalai Rimaszombatban, a megyeház téren, Görgei szállásán beszélni tudnának, csudadolgokat mesélnek ama négy óraig tartó éjjeli értekezletről, a melyben Magyarország hanyatlását tárgyalták le. Görgei szállásával átellenben volt a vármegyeháza, melyben laktam. Görgei ismét egyedül lakott. Julius 20-áról 21-ére való éjjel 11 óra tájban hirtelen ágyulövés ébresztett fel. Az ablakhoz léptem; Görgei lakása előtt néptömeg esődült össze. Kértem ezen szokatlan jelenet okát, és megtudtam, hogy parlamentairek két orosz százados érkezett. Görgei fogadta őket, senki sem lehetett az értekezletnél jelen. Egyes örömmilyánulások, a champagne-i üvegek esőrómpolése volt az egyedüli, a mi ezen titkos conferentiáról nyilvánvaló lett. Reggel 4 óra tájban hagyták el őt; az egyiket bizonyos huszárkapitányt tölteni táskával; a másik ulánus kapitányt nemzeti színű tábori övvel ajándékozta meg; Mednyánszky magyar százados vezette ki őket táborunkból. A felül, hogy mit keresett a két orosz, vagy hogy minő ajánlattal járultak, Görgey megtagadott minden felvilágosítást. Tábori tiszteink hasonlóképen semmit sem tudtak arról, hogy az oroszok Görgeivel miről értekeztek, az egész titok volt. Másnap reggel engem azért küldtek hozzá, hogy kitudakozzam. Midőn megjelentem előtte tréfásan jegyeztem

eseh nótával, hanem — madárlelkeik tiszta csatogásával. Civis.

Jelentés

Rimaszombat és vidéke négyesületének 1889—90-ik évi működéséről.

Minden egyesület, mely nemcsak a saját kebelében létező, ugyszólva önmaga által teremtett ellenőrző választmány felügyelete alatt áll, erkölcsileg köteles működését egyúttal a társadalmi mozgalmak iránt érdeklődő nagy közönség elé vinni.

Egyesületünk jótéteménnyel foglalkozik, de a felsegelésre szánt fillérek, melyek arra szánják, hogy a szegények és árvák elhagyott állapotuk nyomasztó gondjait némileg enyhítsék, oly szétágazó forrásokból kerülnek pénztárunkba, hogy a számadást a társadalom méltán megkövetelheti tőlünk.

Mindenek előtt ki kell jelentenünk, hogy bevételünk és kiadásaink mérlegelése alkalmával egyesületünk vagyoni állását is beható vizsgálat alá vettük s e vizsgálatból oly eredmény tünt ki, mely egyesületünk minden barátjában sajnálkozást kelt; ugyanis a benemfizetett alapítványi követelésekből 1446 forintnyi összegben szerepelnek oly alapítványok, melyeket választmányunk bevehetetleneknek vél s így e meglehetősen nagy összeget törölni kellett. Így egyesületünk alapítókéjét, mely a múlt évi számadás alkalmával 16885 forintot tett ki, a helyett, hogy a 215 forintnyi szaporulattal összesen 17100 forinttal állapíthatnók meg, kénytelenek voltunk a fentebb jelzett 1446 fti törlése mellett 15654 fti 27 kr-ra redukálni. A még kintlevő, de felvehető összegekre nézve megbíztuk egyesületünk ügyészét Dr. Rárossy Gyula ügyvédet azzal, hogy a felhajtást törvényes uton eszközölje. A tisztelt közgyűlés színe előtt mellőzzük névszerinti felemlítést azoknak, kiknek alapítványai felhajthatlanok; — választmányunk derék elődeinek szellemében s hivatásához megfelelően járt el akkor, midőn a legnagyobb részben elhunyt alapítók tökéletesen elszegényedett örököseinek nyakába nem akart pert akasztani s ezáltal annyi jót tett, mintha részükre a megfelelő összeget segélyként nyújtotta volna.

A fentjelzett összeg leírását nem tekintve — hisz ez már egy is csak papiroson létezett — alapítóknak a lefolyó év alatt mégis 215 fti összeggel szaporodott. Pedig kiadásaink egy év alatt majdnem 1000 forintra rugtak s ez összegnek 60% százalékát a vál. ülésekben megszavazott segélyezések vették igénybe. Nem volna hű képe gazdálkodásunknak ha fel nem említnék, hogy választmányunk a múlt év őszén a helybeli egy. prot. főgymnásium tanári nyugalmódj alapítókéje gyarapítására egy fényesen sikerült tombola-estélyt rendezett, mely 300 forintot felüli összeggel emelte a nemes intézmény vagyonaát s ez egyesületünk vezető nőinek hervadhatatlan érdeme mit a hálás tanári kar annak idején köszönő irat átnyújtása mellett meleg szavakban fejezett ki egyesületünk elnöknője, alelnöknője s igazgatónője előtt.

Ugyanek a lefolyt év alatt egy nem oly fényes anyagi sikert igénylő, de erkölcsi siker tekintetében kimagasló theaestély is rendeztetett. E theaestély egyesületünk kiváló elnöknőjének védnöksége alatt folyt le s közel száz forintot eredményezett tiszta bevételként. Csakis e nemes vállalkozás után volt elérhető, hogy a kényszerítő szükség által száz felül igénybe vett pénztárunkon a jósivűség révén nagyobb csorba nem ejtetett.

Az említettekén kívül egyesületünk majdnem ugyanegy alkalommal két czímen vette igénybe a közönség jóindulatát: egyszer a közművelődési egyesülettel karöltve az ujévi üdvözlések megváltása alkalmával, máskor árváink karácsonyfájára eszközölt gyűjtést. Mindkettőnek meg volt kellő fogantatja s e összegekről egyik helybeli lap utján nyomban be is számlolt.

Rövid szavakban foglalva ennyi az a mit nyilvánosság előtt tett választmányunk, mely ténykedéséről annak idején a művelt közönség is e ismerőleg nyilatkozott. De a benső működésben is megtettük kötelességünket, a mennyiben a lefolyt év folyamán alatt a mult közgyűlésen nyert megbízatásunk következtében az alapszabályokat revideálva annak némely pontjait a kor igényeihez képest anyagi helyzetének keretén belül átalakítottuk s ehez képest a működési kör is némileg tágulván a segélyezésére oly mértékben gyakoroltunk, a minőben az előtt soha. A nyári hónapok kivételével minden hónapban tartottunk vál. üléseket, melyeken a beérkezett folyamodványokat

meg, hogy ő jól tudhatja, miszerint mint minden nő én is öröklém a kiváncsiságot és ez az, a mi hozzá vezérelt, hogy meghalljam, hogy mit hoztak az orosz parlamentairek. Ő azt mondá nekem, hogy helyzetünk nagyon rossz. Legkevesebb négyszerre erősebb hatalommal állunk szemközt, a bányavárosokban van 60,000 ember, s azonkívül a határon 130,000 orosz; ha már most ezen hatalomhoz az osztrákokat is hozzászámítjuk, megítélhetjük, miféle ellenséggel van dolgunk. Megjegyeztem, lehetetlen azon eset és hogy neki biztos tudomást szerezzek, magam akartam a morva határra utazni, a hol ennek az orosz hatalomnak lennie kellett. Ő erre semmit sem válaszolt; se engem az elutazásról le nem beszélt, se arra fel nem bátorított, neki egyre ment. Délután parancsot adott ki, hogy mostantól kezdve a hadseregben asszonyok, — sem a tiszteket, sem a katonákat nem követhetik; valóságilag nem akarta magát nevetségessé tenni, hogy seregét egy csomó asszony nyúl adja át. Még ugyanaznap utra készültem, és mint ugyanazon megyebeli földes asszony, ki fürdőre Trencsénbe utazom, utlevelet váltottam. Ez a hely egészen a morva határon fekszik. Mivel itt idegen csapatok feküdtek, a melyekkel semmiféle ismeretségben nem állottam, az átöltözködést fölöslegesnek tartottam. Saját fogatom és tulajdon kocsisom volt. Délután két óraker számos bucsuzótól kísérve elutaztam. — Harmadnapra Besztercebánya tornyait pillantottam meg, roppant nagy sárga-fekete zászlókkal feldisztatva. Utlevelemet a rendőrséghez küldöttem, megháltam, és másnap tovább utaztam. A várost oroszok szállították meg. Beszéd közben a vendégfogadóban értesemre esett, hogy az a hadtest, a mely a bányavárosokat megszállva tartja 10,000 emberre menne. Nem 60,000 volt tehát, mint Görgei állította.“

Ezekből is kitűnik, hogy b. Beck Vilma urné, éppen

elintéztük legjobb behatásunk és lelkiismeretünk szerint. E működésünk eredményét feltűnteti a közgyűlés tagjainak kezei közt levő pénztári számadásunk.

Minnyáján ismerjük azt a sajnós körülményt, melybe városunk jutott az által, hogy Fábry János igazgató a folyó iskolai év végével felsőbb leányiskoláját megszünteti. Ez állapot bekövetkezését az 1887—88-ik évről szóló jelentésünkben már jeleztük minek kapcsán választmányunk több ízben gondolkozott azon, hogy a nem-sokára beálló hiányt minő módon lehetne pótolni, illetőleg odabátni, hogy egy felsőbb leánynevelő intézet a város áldozatkészsége következtében mielőbb állíttassék fel városunkban — sőt attól sem volna idegen, hogy a sok nehézségbe ütközött intézet felállítását némi anyagi segélyvel is előmozdítsa.

Midőn a fentebbiekben mult évi működésünkről számot adunk, sajnálattal kell a t. közgyűlés tudomására hoznunk, hogy több év óta egyesületünk élén álló két kiváló hivatalnokunk Abonyi Jánosné alelnöknő és Beliczky Viktorné igazgatónő a mai naptól kezdve állásukról lemondanak. De midőn távozásuk fölött sajnálatunkat fejezzük ki, nem mulaszthatjuk el a t. közgyűlés színe előtt kifejezést adni elismerésünknök azon kitartó ügybuzgalomért, melyet mindkét hölgy egyesületünk ügyeinek vezetése körül már évek óta kifejtettek; nemcsak az árvák ügyeit ke-elték szívöknek lelköknök teljes hajlandóságával, hanem az egyesület felvirágzására is törekedtek s valahányszor egyesületünk érdeke megkívánta, ilőt és fáradságot nem sajnálva, az áldozatoktól nem riadva viszd-munkálkodtak egyesületünk jólétének felépítésén. Midőn ez alkalommal bucsút veszünk tőlük, elismerésünk némi nyilvánításaként, körünkben szerzett érdemeiket választmányunk jegyzőkönyvébe ictatni határozta.

A m. t. közgyűlés jelen alkalommal fog határozni a felett, hogy ez állások mátkőan töltsenek be.

Dr. Veres Samu, jegyző.

Rimaszombat, június hó 10.

Egy intézet, mely pénzüveletekkel foglalkozik, mindenesetre lényeges tényező gazdasági életünkre; annál lényegesebb egy oly intézmény, a mely a pénzközvetítésnek gazdaságilag előnyös funkciója mellett még más — társadalmilag nemesebb követelményeknek is hódol.

Tudomásunk szerint ilyen intézet van alakulóban nálunk is.

Nem szándékunk végleges megalakulása előtt részletes ismertetésbe boacsátkozni, csak általánosságban — előttünk fekvő alapszabályaira támaszkodva — ezeljárt illetőleg mondunk el felőle egyet-mást.

A cél — a mennyiben feladata a „betegek segélyezése“ vagyis a társadalom épen azon tagjainak a gondozása, kik helyzetüknél fogva leginkább rá vannak erreltelve, — mondanunk sem kell — hogy nemes. Mert tapasztalati tény, hogy száz végrehajtás közül kilenczvennek az eredete abban a szükségben rejlik, mely beállott akkor, a mikor a család fő betegsége a családtagokat — hogy a patika költségeit fedezhessék, hogy saját megélhetésüket biztosíthassák — adósság csinálásra kényszerítette. És az a gazdaember, az az iparos vagy napszámos, kinek a megélhetése a két kezébe van befektetve, bizonyára örömmel szegődik majd tagjául egy oly intézménynek, mely válságos körülmények között — a mikor valamely betegség folytán az a két munkás kéz pihenni kénytelen — hozza segélyét.

Még magasztosabb az a másik, ezzel összefüggésben álló ezeljárt „a halottak eltakarítása, a halott özvegyének, árváinak a segélyezése.“

A mikor látjuk, hogy egy halotti szertartás a drága halottal együtt a család összes megtakarított vagyonkáját viszi a hideg földre, csak üdvözlőnk lehet az ilyen intézményt, mely nemcsak a halott tisztességes eltakarításáról gondoskodik, hanem a megboldogultnak — az intézményben való részvételéhez képest — annak hátramaradt özvegyét és árváit is segélyben részesíti.

Ennyit általánosságban ez intézményről, melynek — ha ez elmondott dolgok valóban kitűzött feladata — ugy-

nam volt ügyetlen persona, s a leírása szellemes aperçükben nem szikölködött.

De hát tulajdonképen ki volt e merész, ugyszólván vakmerő hölgy, a ki Görgei Arthurt a rimaszombati tanácskozási lépten-nyomon követte? Egy zsidó nő, a ki se Beck nem volt, se pedig baronesse, hanem a kit a magyar táborban közönségesen „Raczdula“ név alatt ismertek. Mikor az 1850. évben Londonban feltűnt bizonyos Derra Szilárd nevű magyar ifjú társaságában előfizetéseket gyűjtött egy olyan könyvre, a mely a magyarországi eseményeket igért elbeszéli. Végre Birminghamban a dolog Dawson György nevű uri embernek gyanusnak tetszett, a ki el nem bírta képzelni, hogy magyar mágus özvegye hogyan kilincselhet, de különösen gyanusnak tünt fel azért, mert az albaróné francziául egyáltalában nem tudott, a rendőrség tehát nyomozni kezdette s ottan kisült, hogy e nő már a londoni kiállításán az angol rendőrség szolgálatában is állott s két vagy három héten keresztül mintegy 40 tallért is keresett.

Baró Beck Vilma, így kellett őt neveznünk, mert e nevet az irodalomban ő hozta forgalomba: nem sokáig élt; 1851-ben halt meg Londonban, épen azon pillanatban, mikor a fenytő törvényesnek előszobájában arra várakozott, hogy a tárgyalási terembe vezessék. Toulmin Smith angol királyi ügyésznek, nemkülönben magának Hajnik Pálnak, a magyar forradalmi időszak rendőrfőnökének tudósításából tudjuk, miszerint e nő alacsony származású család ivadéka volt és semmiféle irodalmi műveltséggel nem bírt, pláne mint Görgei Arthur állítja — írni nem is tudott!

Hogy a báró Beck Vilma könyvét ki írta? e sorok írója még ma meg nem mondhatja. F. I.

csak óhajtjuk mielőbbi megalakulását. De ha ezek csak takarói lennének valamely üzelemnek úgy mi leszünk az elsők, kik azt sietünk agyonütni.

Törvényszéki esernök.

Folyó évi június 6-án Schmidt Bernát líkéri vasgyári igazgatónak bizalmas uton tudomására jutott, hogy Balczó Mihály Polomek nyustyai lakos udvarán nagyobb mennyiségű a gyárból ellopott vas fekszik. Az igazgató rögtön intézkedett a lopás kiderítése és a tettesek elfogatása iránt, s a községi előjárókkal Balczó Mihály udvarán megjelent, azonban a nyers vas már akkor utban volt Rimaszombat felé, bizonyos Gelb Ignác szelzei illetőségű s volt budapesti hordár, jelenleg itteni házaló szállította a vasat. — Schmidt Bernát igazgató utána küldte Faluba Pál és Scholcz János vasgyári tisztviselőket, a kik Gelb Ignácot Rima-Zsaluzsány mellett utólérvén, a két szekerre markirozva felrakott vasat azonnal fölismerték és visszatéríteni akarták. — azonban Gelb Ignác felhívásuknak nem engedelmességet, hanem a közbeneső koresmákban itatva a fuvarosait, a vasat Rimaszombatba akarta behozni, de a dolgról értesülvén az itteni őrsparancsnok, Szabadka-pusztá mellett Gelb Ignácot letartóztatta és nevezett a helybeli kir. törvényszéknél előnyomozati fogásba helyeztetett. Vasárnap délelőtt S. S. helybeli kereskedőnél ugyanezen ügyben házkutatás eszközöltetett, mely alkalommal nagyobb mennyiségű a líkéri gyárból való vas elrejtve találtatott és elkoboztatott. A letartóztatott Gelb Ignác testvére annak a bíros Gelb Sámuelnek, ki annak idején a Gyurgyik-féle hitelszövetkezet bűnperében mint vezetőtükár a törvényszéki rovat állandó hősé volt. A letartóztatott orgazda szabadlábra helyezése végett ifj. Badiny Gyula ügyvéd által beadott kérvényben 500 frt biztosíték lett felajánlva, a törvényszék a Cseh István vizsgálóbíró által e tárgyban beadott előterjesztés fölött még nem határozott. — Többet a folyamatban lévő vizsgálat érdekében sem közölhetünk ez ügyről, de értesülésünk szerint a líkéri gyártelep tulajai már évek óta egy egész orgazda-szövetkezet állott „üzleti” összeköttetésben s e nemes társaság viselt dolgairól — ha a szerzetegző bűnszálakat összekötni sikerül, minden valószínűség szerint egy nagyterjedelmű bűnper sensatiós fejleményei várhatók.

Meghívó.

A rimaszombati egyesült prot. főgymnásium tanuló ifjúságának Tompa Mihályról nevezett önképző-köre folyó hó 15-én d. u. 3 órakor tartja a főgymnásium torna-esernökében zár-ünnepélyt melyre a tanintézet és ifjúság minden barátját tisztelettel meghívom. —

Az ünnepélyt ugyanott a tornavizsga követendi.
Rimaszombat. 1890. június 11.

Bodor István, elnök.

Helybeli hírek.

Meghívó. A rimaszombati polgári leányiskolában 1890. június 12. és 16. napjain tartandó közvizsgálatokra a t. szülőket és gyámokat, valamint a nevelésügy barátait teljes tisztelettel meghívja Fábry János, igazgató tulajdonos. — A közvizsgálatok rendje: június 12-én (esütörtökön) reggel 8 órakor a vallásból, azután a tornapróba az intézet helyiségében. — Június 16-án (hétfőn) reggel 8 óráig minden egyéb tantárgyból a megyeház dísztermében; ugyanott kézimunka kiállítás.

Értesítés és meghívás! A rimaszombati községi elemi iskolában, az 1889—90-ik tanévet bezáró nyilvános vizsgák, a következő sorrendben fognak megtartatni: jun hó 24-én d. e. Hit- és erkölestamból, minden hitfelekezetnek külön tanteremben. Jun. hó 24-én d. u.: Torna- és kertészettől, június hó 25-én d. e.: az I-ső osztály, jun. hó 25-én d. u.: a II-ik osztály, jun. hó 26. d. e.: a III-ik osztály, jun. hó 26-án d. u.: a IV. osztály, jun. hó 27-én d. e.: az V. VI-dik osztály nyilvános vizsgái minden tantárgyból; melyre a m. t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja.

Az igazgatóság.

Alapítványok. Liszkay János, rimabrézói ev. ág. lelkész ur, kit olvasóink is jól ismernek lapunkban közölt jeles tárczáiról, nem régen ismét hathatós jelét adta annak, hogy az iskola iránt, melyben tanult, igen kedvesen és hálás szívvel emlékezik meg. Jelestül pár nappal előbb egy jólelkű, hajdan Rimaszombatban lakott családot két alapítvány tevésére nyert meg. Az egyik alapítvány értelmében „Reguli Péter emlékezete” ez a helybeli protestans főgymnásium ág. hitv. tanulói közül azok, kik a magyar nyelv tanulásában és az ifjúsági „Tompai kör”-ben legnagyobb igyekezetet tanúsítanak, a tett 200 frtnyi alapítvány kamataiból évenként jutalmat kapnak. Ez még nem elég, hanem hasonló ez a szintén 200 azaz kétszáz o. e. frt alapítványban részesítette a rimaszombati protestans egyesült főgymnásium tanári nyugalmódj intézetét Reguli Johanna asszony és férje Félkiss Pál. — A jó Isten áldja meg az ilyen széplelkű alapítókat, kik a szerenese áldásából a közjóra is juttatnak; ugyancsak sok öröme legyen az alma mater iránt hálás lelkész urnak, ki nemes hivatását ez irányban is helyesen fogta fel.

Közgyűlés. Rimaszombat és vidéke nőegyesülete f. hó 5-én urnapján tartotta meg rendes évrő közgyűlést, Bornemisza Lászlóné elnöklete alatt. — E közgyűlésen felolvasatott az egyesület mult évi működéséről szóló jelentés, melynek érdekesebb részeit lapunk más helyén közöljük. A jelentés tudomásul vétele után elhatározták azután hogy a nemrég módosított alapszabályokat újból kifogják nyomtatni. — továbbá, hogy a sok oldalról igénybe vett pénztár javára elnöknő indítványa folytán július hó 6-án a „Széchenyi kert”-ben 30 kros belépti díj mellett nyári mulatságot rendeznek. Az ebből befolyó tisztajövedelemnek fele egy majdan felállítandó árvaláz alapítókéhez fog csatolhatni. Abonyi Jánosné alelnöknő és Beliczky Viktorné igazgatónő állásukról leköszönnek; a közgyűlés érdemeiket jegyzőkönyvbe iktatni határozta, egyúttal alelnöknővé Molnár-Bornemisza Emma,

igazgatónővé Kern Adolfiné urnóket egyhangulag választotta meg.

Urnapiját a r. kath. hívek eme nagy ünnepét nálunk is szokott buzgósággal ünnepelte meg városunk r. kath. egyház tagjai. Az ünnepi körmenetben Mészáros Bálint plébános ur teljesítette a legfőbb teendő. A piac téren rögtönzött lombsátorhoz a helybeli egyházi tisztviselőkkel és nagyszámu hívekkel menyzet alatt vonult el a főr, kinek imádságát az ajtatoskodók éneke követte. A fehér ruhás leánykák pedig virágot hintettek a szentség előtt. Az ünnepség fényét nagyban emelte a szép napfényes idő.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Rázgha Gusztáv rimaszombati kir. trvszéki díjnokot a nagyrőzei kir. járásbírószághoz irnokká nevezte ki.

Hitelszövetkezet-féle egylet alakult a napokban városunkban, azonban sajnálattal kell jelezniünk, hogy ez intézmény elé már csak azért sem tekinthetünk kellő bizalommal, mert vezetői között akadnak oly egyének, kik a fővárosi hitelszövetkezetek legújabb botrányaiban ugyan- csak jelentékeny szerepet játszottak. Az egylet már a ezébejegyzés iránt is tett a helybeli törvényszéknél lépéseket Gelb Sámuel vezérigazgató által, ki nem rég szabadult a Fortunából. Az egylet elnökül — mint értesülünk — nagy lelkesedéssel választotta meg Bródy Bertalan helybeli kereskedőt, jegyzőül Vajda István díjnokot, igazgatóság tagul Bernolák Nándor ügyvédet. A részvényesek közt szerepel két részvénnyel Schlesinger is, a bécsi hős.

Barbár suhancok a Széchenyi-kert filemilének fészkeit a mult napokban teljesen kifosztották. A tojásaiktól meglopott szegény dalnokmadarak szomoruan hagyták oda fészkeiket, melyek iránt az égi háborúk és vadállatok kíméletesebbek voltak, mint az emberek.

Borzasztó szerencsetlenség ért hétfőn d. e. 10 óra tájban egy falusi embert, ki szekerén épen léczet szállított haza felé a Kosuth utczán. A mint a telt szekérbe fogott lovat kézen fogva vezette a Hertsko Bertalan órás boltja előtt a szodagyárosnak szintén telt kocsija, a kocsis vigyázatlansága miatt, neki ment a szegény falusi öregnek s ezt a földre tiporva elgázolta. A szodával meg rakott kocsi kerékei keresztül mentek a vén ember testén, s bal lábáról és válláról a húst lehorzsolta. A szegény aggott most a kórházban ápolják. A szeles kocsis pedig, a ki vigyázatlanságaért nagy büntetést érdemel, bíróság elé került.

Piaci komédia. Mulatságos komédia szentaniui voltak azok, kik pénteken este felé, ugy 8 óra tájban a piacon sétáltak. Az esemény eselkvő főhőse egy tréfas hagulatban levő jámbor tehén volt; a többi szereplők az egész játékban csak mint passív alakok vettek részt, a mennyiben jobbnak látták tréfálódzó ellenfelüket, mely oly veszedelmes közelségbe folyamodott, egészen magára hagyni, s önmagukat jókora térség gyors átfutása által biztonságba helyezni. Igaz ugyan, hogy e hátrálásban némelyek sok neveltséget láttak, de vigasztalja meg az illető ifju „Zalán”-okat az a tudat, hogy sok emberrel történhetik ez még meg, míg Rimaszombat Budapestté növi ki magát.

Helyreigazítás Lapunk előbbi számában megjelent ama tudósításunkra nézve, mely szerint Schustek Emma k. a. és Csók György teológus között jegyváltás jött volna létre, az érdekelt ifjútól kapott levél után az egész hírt rosszakaratú koholmánynak vagyunk kénytelenek kijelenteni, habár mi azt a hírt megbízhatónak vélt egyén levelező lapja után tettük közzé. Készséggel és őszintén ösmerjük el, hogy csalódtunk. Ezen emberi tévedésünk elismerése mellett azonban azt is kijelentjük, hogy jövőre az ilyen felületes szerető ur nevét a szerkesztői üzenetek közt ritkított betűkkel fogjuk kiszedni, hogy többé ne legyen kedve az efféle közleményekre. Ki másokat hibás közlések által kíván nyugtalanítani, sőt bosszantani, megérdemli, hogy a gyönyörűséges mákvirág nevét a nagy közönség megismerje.

Látványosság. Scheer Károly muzeumtulajdonos, ki városunkban a „Huszárterem” ma ütötte fel sátorát, a következő hirdetés közzétételére kért föl bennünket: „Itt csak 5 napig látható Scheer muzeuma rendkívül nagy kiállítás mechanikai történelmi életnagyságu viaszalakokban a leghíresebb mesterektől Rudolf trónörökös halál-ágyán, ugyszintén temetése Bécsben. — I-ső szakasz: Legújabb, itt először látható: A megboldogult német császár ő felsége III-ik Frigyesen Brahman tanár által eszközölt gégefő-kivágásának operációja (tracheotomia.) II-ik szakasz: Eredeti történelmi kiállítás bel- és külföldi ragadozó állatok, madarak, tengeri állatok, kagylók és bogarak gyűjteményeiből. III. szakasz: Stereoskopiai terem a legújabb látványokkal operák, operettek, ballettek, párisi színésznők, tájképek és életképekből. IV-ik szakasz: A legújabb a világpanorámában: Az utolsó óra I. Vilmos német császárnak haldokló szobájában, gyászoló családja, udvara és tisztviselői körében. I. Vilmos német császár gyászmenete Berlinben 1888 márczius 16-án. Eredeti nagyságu mechanikus viaszalakokban látható: I. Ferenc József ő felsége, Erzsébet magyar királynő ő felsége, Stefánia özvegy trónörökös, I. Vilmos német császár ő felsége, Bismarck hg. Lajos bajor király, XIII. Leo pápa, Liszt Ferenc, egy, a esatateren eselsti francia tiszti hal-doklása. A muzeum reggel 9 óráig este 10 óráig van nyitva. Belépti díj 10 kr., este fényes világtásnál 15 kr. és minden látogató emlékül egy értékes ajándékot kap. Minthogy ez a tanulás és tudományos kiállítás a leg-újabbat és megtekintésre méltót nyújt és nagy utazásom alatt bel- és külföldön a legnagyobb megelégedésben részesültem, reményem, hogy a nagyérdemű közönséget itt is kielégitem. A tisztelt közönség becses látogatását kérve vagyok kiváló tisztelettel Scheer Károly, muzeum-tulajdonos.” E muzeumnak különösen állat-, bogár-, kagyló-gyűjteményét ajánljuk az ifjabb nemzedék és ismeretre vágyó érdeklődők figyelmébe. Ezenkívül érdekesek a stereoskopiai képek és viaszból ügyesen készített alakok.

Vármegyei ujdonságok.

Groó Vilmos k tanácsos mint tanfelügyelő a mult héten több napon át a rozsnói iskolákat látogatta és vizsgálta meg. Istennek hála, a mi tanfelügyelőnk okosan fogja föl hivatását, a midőn nem csupán a szobai irka-firkák, statisztikai kimutatások elkészítésével tölti idejét. Bár hazánk minden vármegyéjének volna ilyen buzgó tanfelügyelője, a ki személyes tapasztalatszerzés végett nem kímélne fáradságot és költséget az iskolák megismerésében.

Eljegyzés. Minaji Bornemisza Elemér, megyénk rimaszécsi járási képviselőjének fia eljegyezte Bihary Margitot, özv. Bihary Lajosné urnő bájós leányát, Jákfalán.

Eljegyzések. — Rozsnón Markó Annát özv. Markó Andrásné leányát eljegyezte Czékus György máramarosi kincstári erdőtiszt; Tavassy Malvint özv. Tavassy Lajosné leányát pedig Czékus Béla ruttkai államvasuti gépész, végül özv. Weisz Vilmosné leányát Weisz Vilmat eljegyezte Feymann László kereskedő. A két előbbi vőlegény néhai Czékus István tiszakerületi ev. ág. püspöknek fia, a harmadik menyasszony pedig ugyan- annak unokahuga. Bizony szép egyetértést mutat ez a testvérek között, hogy még a jegyváltás idejét is közmegegyezéssel állapították meg.

Halál. Hirsch Ferenc svelléri plébános a mult hó végén elhalt.

Alapszabály megerősítés A tornallyai önkéntes tűzoltó-egylet alapszabályai, a m. kir. belügyminiszter által, folyó év 37191. szám alatt a bemutatási záradékkal elláttattak.

Hírek Jolsvárol. A jolsvai katonai s polgári lövőhely ünnepies megnyitása f. hó eslejen szépszámu és díszes vendégereg jelenlétében történt. A fiatalág nem állhatta meg, hogy a jó zenét táncz nélkül hallgassa. Hát tánczra kerekedett, a mi a fürdőben jó kedvvel egész kiválógas viraditg tartott. A lövők díjját Csernok főhadnagy, Hootsza és Rencz századosok nyerték meg, a hölgyek közül pedig Szikora Erzsike k. a., mint a ki legtöbbet talált a Flóbert-féle fegyverből. A jutalom kiosztása után oszonnához ültek. Ekközben Hootsza százados s volt ideiglenes ezredparancsnok üdvözölte s éltele felköszöntőjében Szolyevics alezredes s a helybeli honvédezőred parancsnokát, s mint ilyenre a tagok eljenzése közben a lövőegyesületi elnökséget átruházta. Erre az alezredes, ki ilyen mulatságban első alkalommal volt itt jelen, a hölgyeket éltele s magát ugy e tisztikar, mint az értelmiség barátságába ajánlva biztosítá a jelen voltak, hogy ily szép összejövetelnek szivesen lesz előmozdítója. E felköszöntőt minden ajak őszinte „éljen”-nel fogadta. — A helységekben a vizsgálatokat befejezték Nagyőze és Jolsva kivételével. Ez utóbbi helyen az ipariskolai vizsgálatok f. hó 15-én lesznek iparkiállításal egybekötve. Az elemi iskolák vizsgálatait pedig 21. és 22-én ejtik meg. — Vidékünkön a szénakaszálás megkezdődött. Takarmány lesz elég. Azonban az ültetvényekben kár van, mit például a burgonyánál a sok eső okozott. A bab sok helyen elfagyott. A gyümölcsfák lombtalanok. — F. hó 2-án Nasztraj községben 3 esőr 3 marha lett a tűz áldozatává. — F. hó 11 s következő napjain lesznek tanácskozások Budapesten az e völgyben készitendő vasut ügyében. S valószínűleg az lesz a tanácskozás eredménye, hogy rövid idő múlva itt is fűtül a vaskó. A vidék lakói nagyon is óhajtják már e vasutat, melynek létrejötte esetén sokan fogják fölkeresni az oly hírneves murányvárat, és a vasipar lendületét még inkább elő fogja mozdítani.

Látogatás az aggteleki barlangban. Pünkösdkor Borsodvármegyéből egy társaság szemlélte meg az aggteleki barlangot. Annak új áttörésén először tehát a borsodiak mentek át, névszerint Kovács Lajos, Dianovszky Endre s családja meg Hézsér Kálmán megyei aljegyző. Az új áttörés következtében a barlang 8 óra lefolyása alatt megjárható.

Látogatás a csizi fürdőben. A csizi fürdőt már sokan látogatják. Nem is esoda, a fürdőnek hatása a szenvedő emberiségre nagyon jó. Hiszen Ludwig udvari tanácsos is, — ki Bécsből márcz. 28-án rándult le Csizbe, hogy e vegyelemezéshez kellő vizet személyesen merítse és meggyőződjék: vajjon megfelel-e minősége amaz öt liternek, melyet előzetes vizsgálat végett küldött neki az igazgatóság. — így nyilatkozott: „A tájékoztató vizsgálat, melyet a nekem beküldött vízzel fogantatosítottam, meglepően kedvező eredményt mutatott. Kétségtelen ugyanis, hogy ez a víz nagyon becses gyógyítószér leszen kiválóan jó jód tartamánál fogva, s egyszersmind nevezetes brom-reacitót is mutat.” Midőn Ludwig a helyszínen ugyan oly erős jódreactiót állapított meg, előszóban is kijelenté: „Az első orvosi capacitások, kik laboratóriumomban megfordultak és e jódreactiót látták, hangsúlyozva mondták: hiszen ez az, a mi nekünk hiányzik.” Az udvari tanácsos arra a kérdésre: „Hát Hall, tanácsos ur?” így válaszolt: „Azt senki sem tudja, Hallban mi van, mert ott titkolóznak. Tőlem kérdezték ugyan: szükségesnek tartom-e az új vegyelemezést? De a vegyelemezéssel eddig meg sem bíztak, mert én csak oly vizet elemlek, melyet a helyszínen magam meritek!” — Beszélgetés közben arról is volt szó, vajjon az a körülmény, hogy Csizben kevés árnyékos hely található. Erre a tanácsos így felelt: Annak örüljön a csizi fürdőző, mert mennél szárazabb az éghajlat, annál sikeresebb, biztosabb az efféle betegek gyógyulása és — nem tekintve a viznek gazdag jód tartalmát — az is főtényezője lesz annak, hogy az eredmények itt kedvezőbbek lesznek, mint Hallban. — Egyszóval Cziz nagy jövőnek néz elébe annnyal is inkább, mivel az ott megfordult összes ismerőseinktől halljuk, a tulajdonosok is mindent elkövetnek a fürdő emelésére. Nem régen is meglehetősen összeget fektettek bele az újabb építkezésekre, melynek folytán egy tágas vendéglő és fürdőhelyiség áll újabban a betegek s látogatók rendelkezésére. Tiszta szívvel kívánjuk nemcsak vármegyénk, de édes hazánk érdekében is, hogy a csizi fürdő sok nyavalyából gyógyítsa ki az odaránduló vagy vízből ivó betegeket. Vajha azonban drága ne lenne, mint általában szokás a fürdőkben az élelem és ott gyógyulás!

Holttest föllelese. Gömőri J. rochfalvi lakosnak 9 éves fiát május 10-én az esőzés miatt megtelt patak árja sodorta el. Hiába keresték, nem volt sikerre. E hó 5-én azonban egy asszony véletlenül ráakadt a holttestre Rochfalva közelében a esetnekvölgyi patakban, hol egy fa gyökerében akadt fel a kiesiny halott.

Országos vásár Rozsnón e hó 17-én lesz.

Véletlen emberölést követett el egy borzovai lakos. A dolog ugy történt, hogy Z. I. Borzován rozsdás egy-esőví fegyverrel rémitgetett egy asszonyt, a midőn az ott elmenő Básti Farkas István figyelmezteté a kötekedőt tette meggondolatlanságára. Z. I. most újra fölemelte a fegyvert és Farkasra irányozva, a felhuzott kakas ravaszt megrántotta. Erre a puská elűlt s a nyulseréttel töltött fegyver lövése szétrozsolt a boldogtalan figyelmeztető férfi nyakereit, tüdejét, gégejét. Farkas István tüstént meg is halt.

Tüz. Hankován néhány nappal ezelőtt éjjel 30 ház, 26 melléképület, sok gazdasági eszköz, butor, takarmány, több szarvasmarha és sertés égett el. Elhamvadt a templom, torony, paplak, községháza, erdészlak is. A kár nagy, az épületek biztosítva voltak.

Vegyes hírek.

A Kárpát-egyesület jelen évi nagygyűlését aug. 24-én Kassán fogja megtartani. A keleti kárpátok osztálya f. hó 1-én tartott ülésén megállapította a kirándulás sorrendjét. E szerint augusztus 23-án megérkezés Kassára és ismerkedő est lesz a Schalk-szállóban, 24-én reggel Kassa város nevezetességeinek megismerése, 11 órakor nagygyűlés a városnézés nagy tanácstermében; 1 órakor közeled a Schalk-vendéglőben, 4 órakor közös utazás Tornára; 25-én kirándulás a szedelői és aji völgybe; 26-án az agteleki barlangba és Rozsnyóra; 27-én a krasznahorkai várba és onnan Gölniczbányára, a Thurzó-fürdőbe; 28-án Krompachon át Poprádra és Tátrafüredre, a hol a társaság szétoszlak.

Értesítés. 291. sz. — A m. kir. államvasutak igazgatósága értesíti alólírott kamarát, miszerint az 1890/91. évből vonalai részére szükséges égő- és kenő rezepe-olaj szállításának biztosítására pályázati hirdetményt tett közzé. Az erre vonatkozó feltételek iroda helyiségünkben az érdekeltek által megtekinthető. — Miskolcson, 1890. jun. 1. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara: Radvány István elnök, Bónisz Bertalan, h. titkár.

CSARNOK.

Uram uram, Filozopter uram, szállók az urnak!

Nyelvészeti értekezés.

A számból vette ki a szót t. kollega uram.

Körülbelül három hónapja mult, hogy egy savószínű napsugaras márciusi délután fejemről asztalakános prémes sikkamat s további elbánás végett egy arra termett szakfőú gondjaira bízam, a mi — nálunk filozoptereknél — azt jelenti: a „téli ánczug” fölösleges, itt a tavasz!

Itt a tavasz! Mennyi kábitó varázs rejlik e szóban. Pénzem nincs, de egy fületlen gombba — teszem: a fejembe merek fogadni, hogy széles e világom nem termelt még olyan poétát, Gömörben sem, (pedig . . .!) a ki a tavasz „bájdús Virányán elmerengve” ne zokogta volna el bánatos szívének fájhangu síralmát, melynek szerelmi esalódás fakasztotta vért izzadó sebet nem hegeszti más be, csak ez arnyék világ kintző bilincseit letörő — szabadító halál.

Mondom, három hónap óta — mint minden zöld fübe harapott poéta — készülök meghalni és egy cikket írni a „Gömör-Kishont”-ba, de — sajna — mindez ideig nem értem el egyikben sem.

A meghalással már csak jutottam annyira, hogy megirtam amugy kálomista kántorosan a kesergő „bücszítató”-mat, — pedig „stólát” se kaptam érte, — hanem az a bizonyos cikkk még mindig „reményteljesen vajódik”.

Mert egy cikkk a halhatatlanságra törekvő ifju gigásnak olyan szükséges, mint — hogy egy találó hasonlatot mondjak — mint egy — harapás kenyér.

Sejtem, így még nem mindenki látja be a kérdés nagy „horderejét”, azért — engedelmükkel — egy kissé kifejttem a homály burokjából, s „kellő világításba helyeztem”. — „Egy proféta sem volt még hazájában nagy” — azt mondta keserű szemrehányással Krisztus urunk kétezer esztendővel ezelőtt. Az üdvözítőnek igaza volt — akkor. Hanem azóta fölfordult a világ, az igazságot is más mértékkel mérik. Mióta a „heti pletykatarak” (vulgo: vidéki hírlapok) szerkesztése divatba jött, a tételt — a XIX. század szelleméhez idmitva — következőképen formulázhatjuk: „Bármily kicsiny ember szülő hazájában — lehet nagy”. A tétel igazságáról kezeskedik minden „személyi hírek” rovata. Lássunk egy pár példát, hogy készülnek manapság a „nagy” emberek.

I. * — X. Y. megyénk szülötte, lapunk kedvelt munkatársa — mint biztos forrásból értesülünk — a napokban a m. kir. tud. egyetemen meglepő fényes eredményel doktorált. Bizunk hozzá, hogy e nagyszabású tehetsége kivívott sikereihez még számtalanszor lesz alkalomunk gratulálni. Per asperam ad astra! II. — X. Y. megyénk fiatal tudosa, városunk neveltje, — kinek nevét lapunk t. olvasói is előnyösen ismerik — mint biztos forrásból értesülünk a kukutyáni dialektusról írt, tudományos módszeres nyelvészeti értekezésével az egyetemen pályadíjat nyert. A nagyszabású mű a „Krumpli-ész” című szaklapban jelent meg, s az akadémia nyelvészeti szakosztálya egyhangú díszlettel tüntette ki. Előre nagyra termelt ifjak, hazátok éber szemmel figyeljétek!

III. — X. Y. városnak nagyreményű ifja, lapunk szellemes (?) fővárosi levelezője — mint biztos forrásból értesülünk — négy évi egyetemi tanulmányai alatt 6000 mond: hatvanezer forint stipendiumban részesült, s legközelebb a „faunologiai társaság” által — megyénk egyik világhírű nevezetessége — az ipriesi-barlang őskori denevér telepeinek tanulmányozására lett kiküldve. Sic itur ad astra!!

S a megye szíve nagyot dobban. Már ennek fele sem tréfa — boldogság! Nagy embernek kell lennie, s hozzá — vérinkből való vér! Szobrot neki!

Az igaz, hogy szobrot megboldogult negyainknak is csak a papíron állítunk. (t. i. bójtben beszélünk róla) hanem a „tekintet” az elbámulat remekül meg van dolgozva, — mert hisz a nagyság nem áll egyébből, mint magokat kissébbnek képzeltek emberek szájatátásából.

Még csak azt kell hozzátennem — az igazság s a be nem avatottak kedvéért, — hogy az a „biztos forrás”, a ki siet besugni a publikálendő ragyogó sikereket, legtöbb esetben senki más, mint megyénk fiatal tudosa, lapunk kedvelt munkatársa X. Y. ő szerénysége. Megengedem, gyakran a mamák is megteszik ezt a csekélyke szívességet egy-egy sikerült traces-soire alkalomával.

Jól ismert szerénységem tiltja, hogy az elmondottakból igénytelen csekélységem részére levonjam a kon-

zekvenziákat. Minden további ezélogatások nélkül egyszerűen konstátálom a tényt, hogy az előttem járt nagyok utján szándékozom haladni, s ha mind ez ideig nem sikerült átlépnem a Rubikont, (vulso: tárczacikk, a név vastag betűkkel szedve) — jó lélekkel mondhatom — nem az én hibám.

Egyszer-kétszer már annyira voltam, hogy szinte emeltem a lábam, de — tudj a kő — a születésemkor belém rekedt „szurok” (magyarul: pech) vagy mi — folyton meghiusította szándékomat.

Teszem itt volt a trójai faléért vívott görög szabásu és nem görög szabásu orrok harsza, mely hosszú s vérengző küzdelmei után (én láttam e harszot!) a görög orrok csufos leverésével végződött. Mézesurgató száju Homer lantjára méltó tárgy.

Nekem ugyanezek a nyálam esorgott, hanem azért eltökéltem leénekelését. Húsz hónapja elmondott és el nem mondott beszédeimnek tavaszi virágából kötöttem egy gyönyörű gondolat-bokrétát (belehordva mindent, istentől-eseffig) s — o me miserum — a becsomagolás anyagi nehézségein hajótörést szenvedtem. . . .

No de itt volt a májusi nagy szocialista tüntetés, a Menenius Agrippa gyomrának praesuntiv örökösai a szunyog szigeti péklegények. Aktualis téma. Hanem mikorára neki készültem, május elseje, pék heez, kefekötő heez befagyott, s — mint valami férjhez menni akaró

vén leány — partában, azaz cikkk nélkül maradtam. A halhatatlanságról ismét le kellett tennem.

Kezdtém röstelleni a dolgot. Hát ily gyáva nyulat szült volna Nubia párduca? Nem!

Eddig mindig olyan dologról akartam írni — mások után indulva, — amihez nem értek.

Most a magam lábára állok, s írok arról, amihez legalább könyitok! Ó a tanum, ki mindenedet lát, hogy legutolsó szándékom ez volt.

S minek mondjam tovább?!

T. kollega uram ezt kivette a számból, s nekem nem maradt más, mint nagyot nyelni és beösmerni, hogy ennél szebben ezt a szép tárgyat én sem tudtam volna formába önteni, s nyelvészeti értekezésemet nem fejezhetném be méltóbban, mint az ön lelkesedés sugalta szavaival:

„Rajta tehát megyénknek pennát csak egy kiesit is forgatni tudó emberei! (ki zugolódik, hogy az esze kevés?) ne vesztegeljünk ez irányban sem, hanem míg lehet, szórakozás, meg nemzeti haszon kedvéért is tegyük meg nyelvünk érdekében a megtehetőt!”

Kollegális üdvözlettel Filozopter No. II.

Felelős szerkesztő: Dr. Veres Samu.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Magán-hirdetések.

Eladó

egy angol gyártmányu, jó karban levő, 3. számú bicikli. Bővebb felvilágosítás a rimaszombati postahivatalban Scholz Imre urnál kapható.

Nevelő.

Nőtlen, 30 éves, róm. kath. vallásu, okl. elemi nép- és polgári iskolai tanító, — a tornatanításra külön képesséssel és kitünő bizonyítványokkal bir, — jelenleg mint nevelő működik e megye területén: ajánlkozik hasonló állás betöltésére. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

Z. 21936 Edict. D. 2-90
2 228

Vom k. k. städt. del. Bezirksgerichte Leopoldstadt in Wien wird bekannt gemacht, dass der nach Rimaszombat in Ungarn zuständige ungarische Staatsangehörige Peter Paul Reguly, Handlungsreisender, — in Wien II. Tandelmarktgasse No. 9. wohnhaft gewesen am 17. Jänner 1890. in Lorch, Bahnstation Enns in Oberösterreich, ohne Hinterlassung einer letztwilligen Anordnung verstorben ist, und dass die aus dem Gesetze erbserklärte Erbin Frau Johanna Felix geb. Reguly um die Vornahme der Abhandlung durch dieses k. k. städt. del. Bezirksgericht angesucht hat.

Es werden daher alle Erben und Vermächtnissnehmer die österreichische Staatsbürger oder in den österreichischen Staaten sich aufhaltende Fremde sind, so wie auch die auswärtigen Erben- und Vermächtnissnehmer aufgefordert ihre Ansprüche an die Verlassenschaft bis zum 5-ten Juli 1890. anzumelden, — widrigens die Abhandlung von diesem Gerichte mit denjenigen Beteiligten welche darun eingeschritten sind, vorgenommen werden würde.

Zugleich werden diejenigen wo immer wohnhaften Personen, welche als Gläubiger zu dieser Verlassenschaft eine Forderung zu stellen haben, aufgefordert, zur Anmeldung und Darthnung ihrer Ansprüche an dem Obengenannten Termine d. i. 5. Juli 1890. Vormittag präcise 11 Uhr, hiergerichtliches Bureau No. 2. zu erscheinen, — oder bis dahin ihr Gesuch schriftlich zu überreichen, widrigens denselben an die Verlassenschaft, falls sie durch Bezahlung der angemeldeten Forderungen erschöft würde, kein weiterer Anspruch zustände, — als insortferne ihnen ein Pfandrech gebührt.

Vom k. k. städt. del. Bezirksgerichte Leopoldstadt. Wien, am 12. Mai 1890. Dr. Wöss.

Eladó.

Egy fedeles hintó, egy legújabb divatu fedélnélküli Phaeton, két darab egyenes oldalú rugany nélküli kocsii jutányos áron eladó Kovács József kocsigyártónál Rimaszombatban.

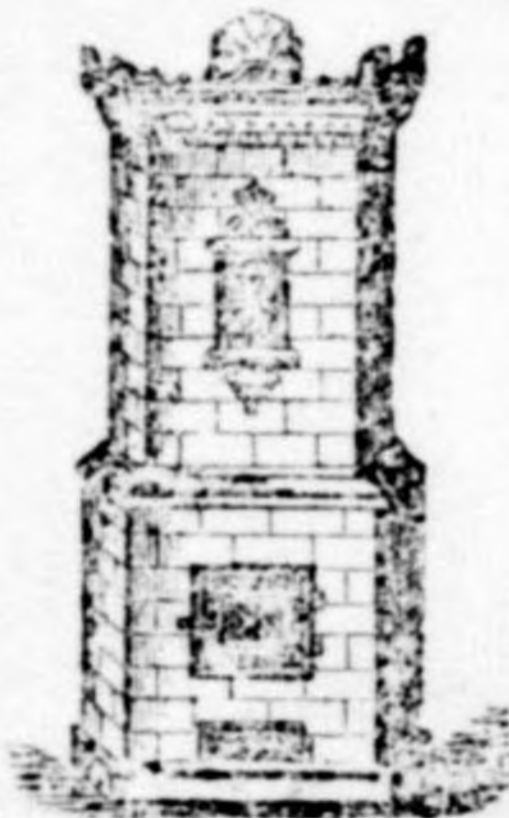
Ház- és szántóföld eladás.

Rimaszombatban a Széchenyi kert közelében a Sodoma-utcában levő 7. számú, külön udvarral bíró kőház, mely két lakásnak felel meg, a hozzátartozó melléképületekkel valamint az alsó-pokorági utra járó öt hold első minőségű szántóföld szabad kézből eladó. — A venni szándékozók forduljanak a tulajdonos Erdélyi Szabó Jánoshoz.

ANDRIK SÁMUEL

kályhagyára

Tamásfalván (u. p. Rimaszombat).

Alólírott tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Tamásfalván, saját házamban, mindenféle alaku, színű és nagyságu, saját készítésű és köszönnel is fűthető

eserépkályha

nagy választékban, jutalmas áron folyvást kapható. — Megrendelést és javítást pontosan és gyorsan eszközölk.

Magamat a n. é. közönség jóindulatába ajánlván, maradtam tisztelettel

ANDRIK SÁMUEL, kályhámester.

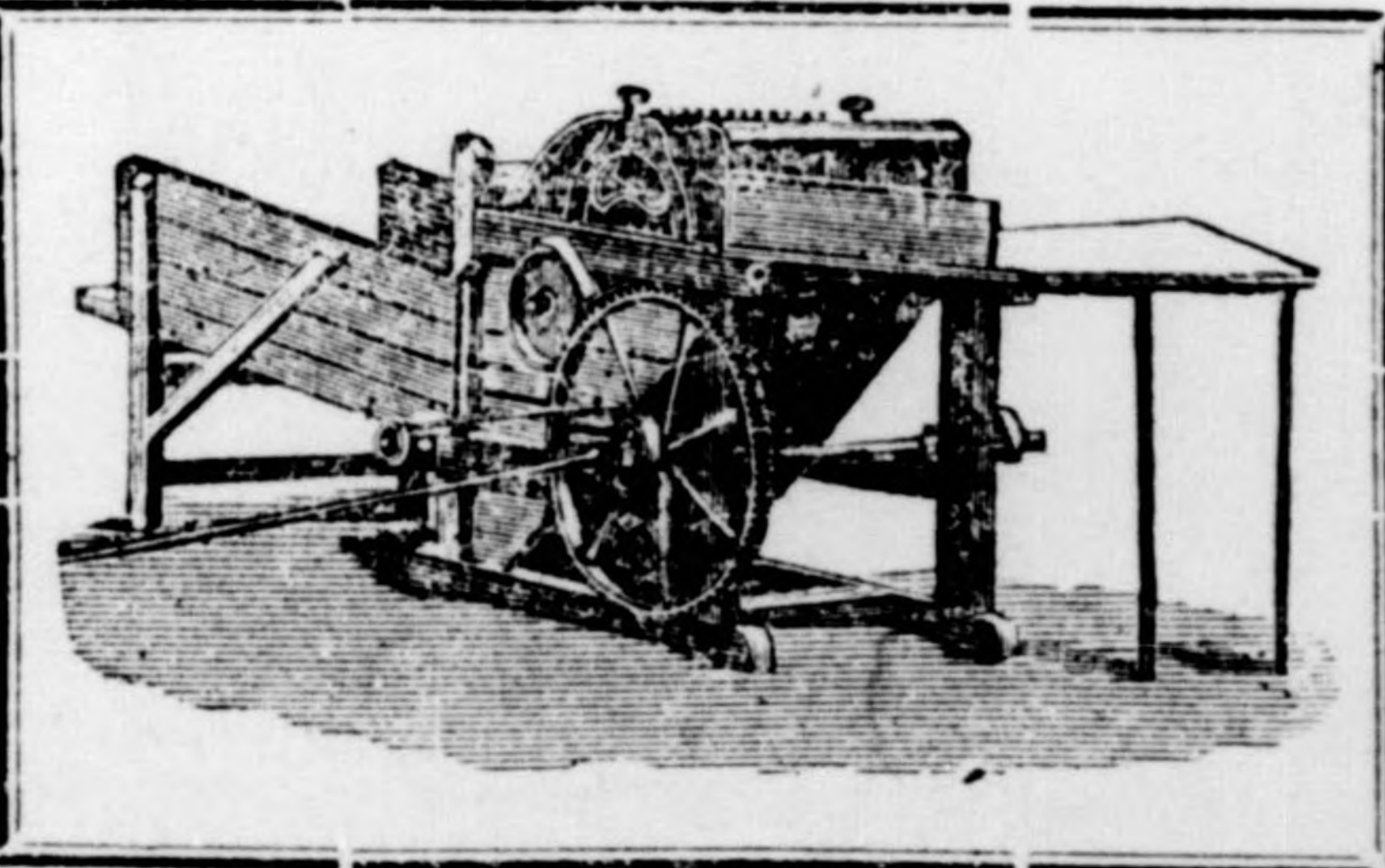
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jöhirnevű gépeit a közeleddő nyári idényre, nevezetesen: Cseplőkészületeit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi-cseplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarazói készülékek vagy anélkül.

Bacher- és magtár-rostált, továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat. — Szeszgyárberendezéseket, m. péld. Henzefőzők, kavaró-készületek, maláta- és burgonyazúzókat stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan. Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.